

MALMÖ TINGSRÄTT
Avdelning 2

DOM
2010-10-05
Meddelad i
Malmö

Mål nr
T 3169-08

PARTER

KÄRANDE

Diskrimineringsombudsmannen
Box 3686
103 59 Stockholm

Ombud: jur. kand. Ulrika Dietersson
Samma adress

SVARANDE

Gymnastik-O Atletklubben Enighet, 846000-1913
Fagerstagatan 1
214 44 Malmö

Ombud: Advokat Kajsa Collin
Advokatfirman Collin Foyen & Co KB
Södra Förstadsgatan 1
211 43 Malmö

DOMSLUT

1. Gymnastik-O Atletklubben Enighet ska till ██████████ betala 5 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 30 april 2008 till dess betalning sker.
 2. Gymnastik-O Atletklubben Enighet ska ersätta Diskrimineringsombudsmannen för rättegångskostnader med 27 411 kr, varav 22 113 kr avser arbete, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från denna dag till dess betalning sker.
-

Dok.Id 421397

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 265 201 22 Malmö	Kalendegatan 1	040-35 30 00 E-post: malmo.tingsratt@dom.se	040-611 43 10	måndag – fredag 09:00-14:00

YRKANDEN

Diskrimineringsombudsmannen (nedan DO) har yrkat att tingsrätten förpliktigar Gymnastik-O Atletklubben Enighet (nedan Enighet) att till [REDACTED] betala skadestånd för kränkning med 50 000 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för delgivning av stämning till dess betalning sker.

Enighet har bestritt yrkandet. Något belopp har inte vitsordats men sättet att beräkna ränta har vitsordats.

Båda parter har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

BAKGRUND

Enighet driver en sportanläggning i Malmö. Den 10 april 2006 besökte [REDACTED] Enighet tillsammans med sin väninna [REDACTED] och efterfrågade information om aerobics- och spinningträning. Hon fick vid detta tillfälle veta – genom skriftlig information och muntligen av receptionisten – att det inte var tillåtet att träna med huvudbonad. [REDACTED] bad att få prata med Enighets chef om detta. Chefen – [REDACTED] – var inte på plats vid tillfället. [REDACTED] lämnade sitt telefonnummer och båda gjorde sedan försök att nå den andre utan att lyckas. [REDACTED] tränade aldrig på Enighet.

GRUNDER

DO har som grund för sin talan i första hand gjort gällande att [REDACTED] blev utsatt för direkt diskriminering när Enighet nekade henne att träna på Enighets sportcenter iförd huvudduk. Enighet har missgynnat [REDACTED] genom att behandla henne sämre än någon annan skulle ha blivit behandlad i en jämförbar situation. Missgynnandet har haft samband med hennes religion. Enighets agerande strider mot 9 § jämfört med 3 § första punkten lagen (2003:307) om förbud mot diskriminering.

I andra hand har DO gjort gällande att [REDACTED] blev utsatt för indirekt diskriminering när Enighet tillämpade ett förbud mot huvudbonader på sportcentrat. Förbudet har framstått som neutralt men i praktiken särskilt missgynnat personer med viss religion. Förbudet har inte varit motiverat av berättigade mål. Skulle förbudet anses ha varit motiverat av berättigade mål så har det i vart fall inte varit lämpligt och nödvändigt för att uppnå dessa mål. Enighets agerande strider därför mot 9 § jämfört med 3 § andra punkten lagen (2003:307) om förbud mot diskriminering.

Enighet har som grund för sitt bestridande i första hand gjort gällande att Enighet är en allmännyttig ideell förening som inte utövar någon yrkesmässig verksamhet varför 9 § lagen (2003:307) om förbud mot diskriminering inte är tillämplig i förhållande till föreningen.

I andra hand har Enighet gjort gällande att [REDACTED] inte har utsatts för någon diskriminering.

Enighet har slutligen gjort gällande att – för det fall Enighet ska betala skadestånd – detta ska sättas ned eller helt falla bort med hänsyn till samma omständigheter som i första hand görs gällande för att någon diskriminering inte har skett.

DO:S UTVECKLING AV TALAN

[REDACTED] är troende muslim och klär sig i en huvudduk. När hon tillsammans med sin väninna [REDACTED] besökte Enighet fick hon veta att det var förbjudet att träna med huvudbonad. Förbudet gällde oavsett huvudbonad och träningsform. [REDACTED] och [REDACTED] försökte få en förklaring till förbudet. Personalen sa att förbudet berodde på hygieniska skäl.

Förbudet mot huvudbonader på Enighet medförde att [REDACTED] och [REDACTED] inte kunde träna där. [REDACTED] upplevde sig utesluten och kränkt.

Under DO:s utredning av ärendet har Enighet uppgett att förbudet mot huvudbonader även tillämpades på grund av säkerhetsskäl. Enighet har dock inte kunnat redogöra för på vilket sätt [REDACTED] huvudduk skulle kunna utgöra en säkerhetsrisk vid aerobics och spinning.

Enighet har inte längre aerobics och spinning i sitt träningsutbud. Sedan 2008 är förbudet ändrat så att det är tillåtet att träna i gymmet med religiös huvudbonad.

ENIGHETS UTVECKLING AV TALAN

Enighet är sedan 1892 en ideell förening som kännetecknas av att den har ideellt ändamål och bedriver ideell verksamhet utan vinstsyfte. Föreningen är även en allmännyttig förening som uppfyller kraven på att ändamålet ska vara huvudsakligen allmännyttigt. Ändamålet ska tillgodoses i verksamheten, avkastningen och tillgångarna och övriga inkomster ska till huvudsaklig del användas i den allmännyttiga verksamheten. Medlemsantagningen är öppen, medlemmarna eller andra bestämda personers ekonomiska intressen tillgodoses inte. Att Enighet är en allmännyttig ideell förening innebär att verksamheten inte räknas som yrkesmässig med hänvisning till 4 kap. 8 § mervärdesskattelagen (1994:200) jämförd med 7 kap. 7 § inkomstskattelagen (1999:1229).

Enighet har ca 3 000 medlemmar, varav många har invandrarbakgrund. Föreningen har flera sektioner såsom boxning, karate, andra asiatiska kampsporter och gym. Alla – oavsett kön, ras, etnicitet och religiös åskådning – är välkomna att träna. Alla behandlas lika vilket är en viktig princip hos Enighet och föreningen följer Riksidrottsförbundets uppmaning ”Idrott åt alla på lika villkor”. Träning sker på lika villkor och i könsblandade grupper för att tillgodose jämställdheten. Enighet har ett stort engagemang i integrationsfrågor och har vid ett tillfälle tilldelats Malmö stads integrationspris.

Enighet har sedan årtionden tillbaka en ordningsregel med förbud mot användande av huvudbonad under träning. Regeln har gällt samtliga träningsformer och samtliga typer av huvudbonader. Säkerhetsskäl är ett skäl till regeln. Inom de av respektive idrotts-

förbund fastställda regelverk för de kampsporter som tränas på Enighet finns förbud att bära och tävla med huvudbonad. Vidare bedöms huvudbonader under träning utgöra en säkerhetsrisk då det finns risk att man fastnar med fingrarna i huvudbonaden eller att huvudbonaden hakar i något redskap eller att medlemmen vid träning får sikten skymd med risk att skada sig själv eller andra. Dessutom finns hygieniska skäl till ordningsregeln då man vid träning blir rejält svettig, huvudbonaden blir blöt och det av hälsoskäl inte är lämpligt att efter träning fortsätta bära samma huvudbonad. Av hälsoskäl är det vidare olämpligt att vid kall väderlek gå ut med svettig huvudbonad. Några religiösa aspekter har inte funnits vid införandet eller tillämpandet. Regeln har accepterats av andra muslimska kvinnor som tränar på Enighet.

År 1999 kontaktades Enighet av DO då det kommit in en anmälan om att träning inte fick ske på grund av religiös huvudbonad. Efter samråd med DO startade Enighet år 2000 en tjejgrupp inom aerobics där träning erbjöds i separat insynsskyddad träningslokal med fördragna gardiner och låsta dörrar med endast kvinnliga ledare och deltagare. Denna verksamhet lades ner efter två terminer på grund av bristande deltagande.

I maj 2000 meddelade Enighet skriftligen DO att man vid styrelsemöte beslutat att bibehålla förbud mot huvudbonad under träning i samtliga sektioner. DO återkom inte med några synpunkter.

När [REDACTED] besökte Enighet informerade hon inte receptionisten om att hon bar religiös huvudbonad eller att hon inte kunde ta av den av religiösa skäl. Receptionisten uppfattade inte heller att [REDACTED] huvudbonad bars av religiösa skäl eftersom dess utseende skilde sig från traditionell sjal/hijab och mer liknade en s.k. bandana som bärs oavsett religiös tillhörighet. [REDACTED] sa aldrig att hon ville bli medlem och informerade sig inte vidare om förbudet.

Enighet har inte nekat [REDACTED] att träna. Hon avvisades inte. [REDACTED] hade inte för avsikt att träna den aktuella dagen utan var endast på Enighet för att hämta information

och ställa allmänna frågor. Hon har inte anmält sig till någon träning eller visat konkret intresse för att träna på Enighet. [REDACTED] har inte betalat någon avgift till föreningen för att delta i träning eller bli medlem och någon civilrättslig transaktion har aldrig skett. Någon negativ effekt har inte inträtt. Enighet har inte vidtagit någon aktiv handling eller underlåtenhet att handla. [REDACTED] har inte behandlats sämre än andra. Ordningsregeln gällde för alla. Det finns inget samband mellan det påstådda missgynnandet och [REDACTED] religiösa uppfattning. Regeln har inte tillkommit för att missgynna någon av religiösa skäl. Det har hos Enighet inte funnits någon avsikt att missgynna någon med ordningsregeln.

Enighet har inte heller tillämpat någon bestämmelse som missgynnat [REDACTED] såsom utövare av sin religion. Vad som inträffat kan inte anses innebära att Enighet *tillämpat* ordningsregeln i förhållande till [REDACTED]. Förekomsten av regeln har inte typiskt sett negativa effekter för en viss grupp.

Under alla förhållanden kan regeln motiveras av berättigade mål eftersom regeln tillkommit av skäl hänförliga till säkerhet och hygien.

DOMSKÄL

På DO:s begäran har förhör under sanningsförsäkran hållits med [REDACTED]. Vidare har vittnesförhör hållit med [REDACTED] och [REDACTED] (generalsekreterare för Friskis & Svettis).

På Enighets begäran har förhör under sanningsförsäkran hållits med föreningens ordförande [REDACTED] [REDACTED]. Vittnesförhör har på föreningens begäran hållits med föreningens receptionist [REDACTED].

Båda parter har åberopat viss skriftlig bevisning.

Lagen (2003:307) om förbud mot diskriminering har sedan den 1 januari 2009 ersatts av diskrimineringslagen (2008:567). Den äldre lagen ska dock tillämpas i förevarande

fall eftersom målet rör en händelse som inträffade år 2006. Lagstiftningen bygger på EG-direktiv.

Enligt 9 § 2003 års diskrimineringslag är diskriminering som har samband med religion förbjuden vid yrkesmässigt tillhandahållande av varor, tjänster och bostäder. Begreppet *yrkesmässigt* infördes för att från lagens tillämpningsområde undanta transaktioner som sker helt privat. Enligt förarbetena skulle diskrimineringsförbudet inte heller omfatta fall när en privatperson vänt sig till allmänheten med ett erbjudande om försäljning eller uthyrning (prop. 2002/03:65 s. 137). Det kan i detta sammanhang nämnas att man i nu gällande lag tagit bort begreppet yrkesmässigt med hänvisning till ett motiverat yttrande från EG-kommissionen i juni 2007. Kommissionens ståndpunkt var att en privatperson, som annonserar om varor, tjänster eller bostäder t.ex. på en anslagstavla eller i en tidning, gör sina varor eller tjänster tillgängliga för allmänheten och därför är bunden av EG-direktivets diskrimineringsförbud (prop. 2007/08:95 s. 240 ff).

Inte i något sammanhang har det i förarbetena till den äldre eller den nya lagen varit tal om att göra skillnad på olika juridiska personer. Tingsrätten gör bedömningen att ett utbud av träningstjänster till allmänheten är ett förfaringsätt som omfattas av 2003 års diskrimineringslag även om det är en allmännyttig ideell förening som gör det. Förbudet mot diskriminering gäller således även Enighet.

DO har i första hand gjort gällande att Enighet gjort sig skyldig till direkt diskriminering. Med direkt diskriminering avses att en enskild person missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan behandlas, har behandlats eller skulle behandlats i en jämförbar situation, om missgynnandet har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder.

Det i målet åberopade förbudet mot träning med huvudbonad innebar att en person som av religiösa skäl inte kunde ta av sin huvudbonad inte hade möjlighet att träna på Enighet. Dessa personer missgynnades således av regeln. Det finns dock inte

anledning ifrågasätta [REDACTED] uppgift om att förbudet i vart fall funnits sedan 50-talet då han själv började som medlem i föreningen och att det funnits kvar av andra skäl än sådana som har samband med religion. Enighet kan därför inte anses ha gjort sig skyldig till direkt diskriminering.

DO har i andra hand gjort gällande att Enighet gjort sig skyldig till indirekt diskriminering. Med indirekt diskriminering avses att en enskild person missgynnas genom tillämpning av bestämmelser, kriterier, eller förfaringssätt som framstår som neutrala men som i praktiken särskilt missgynnar personer med visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller visst funktionshinder, såvida inte bestämmelserna, kriterierna eller förfaringssätten kan motiveras av berättigade mål och medlen är lämpliga och nödvändiga för att uppnå målet.

Som redan nämnts missgynnade ordningsregeln – även om den i sig framstod som neutral – i praktiken dem som av religiösa skäl inte kunde ta av sig sin huvudbonad. Det förhållandet att den fanns och redovisades för den som förhörde sig om träningsvillkoren på Enighet innebar enligt tingsrätten att den *tillämpades*. Det har vidare av förhöret med [REDACTED] framkommit att det aldrig skulle varit aktuellt att göra undantag från regeln. Bestämmelsen kan därför utgöra indirekt diskriminering

Frågan blir då om regeln kunde motiveras av berättigade mål och om medlen var lämpliga och nödvändiga för att uppnå målen. Vad Enighet anfört om säkerheten vid träning av kampsporter motiverar inte att regeln gjordes tillämplig för alla träningsformer. När det gäller aerobics och spinning har Enighet inte konkretiserat säkerhetsriskerna som skulle vara förbundna med att träna med religiös huvudbonad. Enighet kan därför inte anses ha visat att regeln var motiverad av säkerhetsskäl. Tingsrätten finner inte heller att vad Enighet anfört avseende hygien och hälsa kan anses göra regeln motiverad.

Enighet har således gjort sig skyldig till indirekt diskriminering. Att föreningen saknat avsikt att diskriminera saknar i sammanhanget betydelse liksom frågan om [REDACTED] verkligen kände sig kränkt.

Den som diskriminerat någon på ett sätt som är förbjudet enligt diskrimineringslagen ska betala skadestånd.

Utgångspunkten är att ersättningens storlek ska bestämmas schabloniserat under hänsynstagande till främst kränkningens art och allvarlighet. Hur kränkningen upplevts – om alls och i så fall i vilken grad – har därför ingen betydelse. Vid en sådan schabloniserad bedömning anser tingsrätten att ersättningen bör uppgå till 10 000 kr. Tingsrätten har då gjort en jämförelse med rättsfallet NJA 2006 s. 170 och funnit att kränkningens art och allvarlighet i förevarande fall är lindrigare än den då någon på grund av en direkt diskriminering blir avvisad från ett ställe eller utesluten från utbildning, arbete eller dylikt.

Av 18 § i 2003 års diskrimineringslag följer emellertid att ersättning enligt 16 § kan jämningsvis sättas ned eller falla bort om det är skäligt. I denna del beaktar tingsrätten att Enighet – som enligt vad som framkommit av utredningen i målet verkar för flera vällovliga syften och dessutom värnar om integration – inte avsett att diskriminera muslimska kvinnor. Tingsrätten beaktar vidare att föreningen tidigare och efter nu aktuell händelse haft dialog och möten med DO samt att föreningen inte fått någon reaktion på beslutet att ha kvar regeln efter år 2000. Sammantaget finner tingsrätten skäl att sätta ned skadeståndsbeloppet till 5 000 kr.

Vid denna utgång i målet är Enighet att anse som förlorande part och ska därför utge ersättning för DO:s rättegångskostnader. Det finns dock skäl att jämka även denna ersättningsskyldighet med hänsyn till att DO:s yrkande endast bifallits till en ringa del och rättegången till inte obetydlig del avsett också de omständigheter som legat till grund för tingsrättens bedömning att jämkning av skadeståndet ska ske. Tingsrätten

MALMÖ TINGSRÄTT
Avdelning 2

DOM
2010-10-05

T 3169-08

finner vid en samlad bedömning att Enighet bör förpliktas att ersätta hälften av DO:s kostnader.

HUR MAN ÖVERKLAGAR se bilaga (DV 401)

Överklagande senast den 26 oktober 2010 ställs till Hovrätten över Skåne och Blekinge.

Lennart Strinäs

Björn Serrander

Ann-Louise Roos